

A civil szervezetek nyilatkozata Budapest, 2018. április 27.

Különböző régiókban működő civil szervezetekként (kisléptékű gazdák, pásztorok, halászok, őslakosok, mezőgazdasági és élelmiszeripari munkások, fogyasztók, nők, fiatalok és civilek) az élelmiszer-rendszer aktív tagjai és az ahhoz fűződő jogok letéteményesei vagyunk. Közös erőfeszítéssel azon dolgozunk, hogy garantáljuk a megfelelő élelemhez való jogot. Arra sarkalljuk a régió államait, hogy szakpolitikai törekvéseik koherensek és támogatók legyenek.

A 2030-as Fenntartható Fejlődési Keretrendszer egyre közeledik. Annak ellenére, hogy a Fenntartható Fejlődési Célok korántsem annyira nagyra törőek, mint szeretnénk, és egy sor korlátozó tényezőt látunk, meggyőződésünk, hogy lehetetlen elérni ezeket a célokat anélkül, hogy drasztikus paradigmaváltás következzen be az élelmiszer-önrendelkezés felé.

Ez a paradigmaváltás a meglévő emberi jogokon alapuló eszközök bevezetésével kezdődik, amelyek a civil szervezetek egyetértése, mint például az Önkéntes iránymutatás az élelemhez való jog fokozatos megvalósításának támogatására (Voluntary Guidelines on the Right to Adequate Food), az Önkéntes iránymutatás a termőföld, a halászati vizek és az erdők felelősségteljes használatára (Voluntary Guidelines on the Governance of Tenure, VGGT), a Fenntartható Kisüzemi Halászat biztosításáról szóló nemzetközi irányelvek (International Guidelines for Securing Sustainable Small-Scale Fisheries, SSF Guidelines), a migráns munkavállalók és családtagjaik jogainak védelméről szóló nemzetközi ENSZ-egyezmény (UN Convention on the Protection for Migrant workers and members of their families), valamint a Világélelmészeti Bizottság (Committee on World Food Security and Nutrition (CFS)) által bevezetett számos szakpolitikai döntés következtében jöttek létre. Emellett bízunk abban, hogy az Emberjogi Tanács megszavazza a parasztok és egyéb vidéken dolgozók jogairól szóló ENSZ nyilatkozatot.

A jogok bevezetésére és ennek ellenőrzésére van szükség, méghozzá most azonnal!

A FAO és néhány tagállam végső soron elismerte, hogy a világszerte a kisléptékű gazdálkodók számos közössége által gyakorolt agro-ökológia a tápláló ételek előállításához és az egészséges ételek fogyasztásához szükséges holisztikus megközelítés. Tudásunk, területeink (beleértve mind a földet, mind pedig a vizeket), a közösségek, a szervezetek, valamint képességünk, hogy minél kevésbé függjünk külső behatásoktól az agro-ökológia legfontosabb pillérei. Agro-ökológiai gyakorlataink az összes élelmiszertermelő szektorban (a pásztorokéban, a halászatban, az erdészetben és a mezőgazdaságban) valódi és folyamatos innovációt jelentenek az egész világon. Mi, kisléptékű élelmiszer-termelők birtokában vagyunk azoknak a megoldásoknak, amelyek megállíthatják a globális felmelegedést és leküzdhetik a klímaváltozást. Mi vagyunk bolygónk és az emberiség jövőjének letéteményesei. Hisszük, hogy az agro-ökológián keresztül biztosítható a közös javak áruba bocsátásának megakadályozása, valamint, hogy mindenkinek elérhető az élelem és a társadalmi igazságosság. A közjavak kulcsfontosságúak a környezet megóvása és a fiataloknak nyújtott lehetőségek szempontjából. Az agro-ökológia amiatt is elsődleges, hogy felhívja a figyelmet a nők jogaira és biztosítja a nők iránti tiszteletet.

Nem fogjuk tűrni, hogy az agro-ökológiát szűk látókörű magánérdekek mentén, zöldre/kékre festésre használják.

Az új technológiák mindenki számára lehetőségeket és kihívásokat jelentenek. Az e-mezőgazdaság önmagában nem innováció, mivel az agro-ökológiai rendszerek már rendelkeznek élelmiszer-rendszereken átívelő, megfelelő szintű technológiával. Mindannyian érezzük az E/web-gazdaságban a hihetetlen hatalmi koncentráció hatásait. Egy maroknyi vállalat monopolizálja a teljes szektort,

ellenőrzése alatt tartja és kereskedelmi forgalomba hozza az adatokat olyan módon, amely sérti az emberek alapvető jogait. Manapság az e-mezőgazdaságot új, zöld forradalomként festik le. Ezzel szemben nem elegendő a kontroll az adatok szabályozásával és tulajdonjogával, az élelmiszeripar koncentrációjának hatásaival, valamint a tagállamok azon kötelezettségével kapcsolatban, hogy állampolgáraik számára biztosítsák az élelmiszerhez fűződő jogot.

Ennélfogva az e-mezőgazdaság és a digitális technológia vívmányait csak azokban a konkrét esetekben fogjuk használni, amelyek véleményünk szerint támogatják a mi termelés módunkat. Nem engedjük, hogy az e-mezőgazdaság tudásunk kisajátításának új eszköze legyen, amely függésbe hoz, feleslegessé tesz, és a jövőben végső soron robotokkal helyettesít bennünket!

A paradigmaváltás eléréséhez azt kívánjuk, hogy külön figyelmet szenteljenek az alábbiaknak:

- Az ENSZ parasztok és egyéb vidéken élő emberek jogairól szóló nyilatkozatának elfogadása, amely megerősíti a vidéken élők meglévő jogait és azokra építve a nemzetközi emberi jogi keretrendszerben elismerteti azokat.
- Az egészségügyi problémákat, alultápláltságot és élelmiszer-igazságtalanságot okozó egészségtelen, feldolgozott ételekre épülő élelmiszer-modellek támogatását azonnal meg kell szüntetni. A közfinanszírozásban, beleértve a *klímaváltozással kapcsolatos támogatásokat, előnyben kell részesíteni az agro-ökológiai jellegű, kisléptékű élelmiszer-termelést*, egyenlő mértékű hozzáférést biztosítani megfelelő és tápláló élelmiszerekhez, mivel ez egyetemes, alapvető emberi jog. Ebbe beletartozik az élelmiszer-rendszerek igazságossága a méltányos termelésen, *forgalmazáson* és a területi piacokhoz való hozzáféréseken keresztül, valamint a konfliktusok és a kizsákmányolás csökkentése, illetve azon strukturális tényezők elismerése, amelyek igazságtalansághoz és alultápláltsághoz vezetnek ebben a régióban. *Ez összhangban van az ENSZ 12., a Felelős fogyasztással és termeléssel kapcsolatos, valamint a 3., Az éhezés megszüntetéséről szóló fenntartható fejlődési célkitűzéseivel.*
- A nők jogainak teljes körű elismerése. A nők jogait a régióban még mindig folyamatos támadások érik, és felhívjuk a tagállamokat, hogy nyíltan támogassák és vezessék be azokat az intézkedéseket, amelyek a CEDAW irányelvei szerint teljes mértékben biztosítják ezeket a jogokat. A CEDAW irányelvek támogatják a férfiak és nők közötti egyenlőséget, hogy egyenlő mértékben férjenek hozzá a termelőeszközökhöz és gazdasági erőforrásokhoz, valamint aktív részvételüket a kormányban és az intézményi döntéshozatali folyamatokban.
- A 8., a tisztességes munkával kapcsolatos fenntarthatósági cél teljes körű bevezetése. A mezőgazdaságban még mindig sokak számára nem elérhető a tisztességes munka. A régióban a foglalkoztatásra vonatkozó törvényi szabályozás egyre gyengébb, kizárja a mezőgazdasági munkásokat a foglalkoztatásra vonatkozó törvényi szabályozásból és a szociális juttatások rendszeréből. Az érvényben lévő, a migráns munkavállalók jogait biztosító nemzetközi egyezmény ellenére állandó az emberkereskedelem és a migráns munkavállalókkal szembeni megkülönböztetés. A migráns munkavállalókat gyakran kényszerítik veszélyes és elzárt körülmények közötti munkavégzésre, és gyakran válnak kényszmunka áldozataivá.
- Vessünk véget a tenyészállatok és baromfi tömeges antibiotikumos kezelésének! Az intenzív, élelmiszer célú állattenyésztés miatt számos antibiotikum-rezisztens baktériumtörzs alakult ki. Az ENSZ szervezetei már felhívták a figyelmet a sokakat veszélyeztető anti-mikrobiális rezisztenciára. Amennyiben nem történik megfelelő intézkedés, egyre nő annak kockázata, hogy 2050-re milliók fognak meghalni az antibiotikum-rezisztens baktériumok miatt.

- Biztosítsunk teljes és egyenlő hozzáférést a megfelelő és tápláló élelemhez (amely egyetemes, alapvető emberi jog) olyan inkluzív folyamat révén, amely a hatóságok, a helyi és nemzeti kormány, az agro-ökológiai termelők, a civil szervezetek és más társadalmi igazságosságért küzdő szervezetek bevonásával megy végbe. A folyamatnak biztosítania kell az igazságosságot az élelmiszer-rendszerekben a méltányos termelés és forgalmazás révén, amely méltányos árakat biztosít a termelőknek és megfizethető árakat a fogyasztóknak a konfliktusok és a kizsákmányolás mérséklése érdekében, illetve ismerjék el azokat a strukturális tényezőket, amelyek a régióban az igazságtalanságokhoz és alultápláltsághoz vezetnek.
- A tagállamok vegyék fontolóra a Családi gazdálkodás évtizedét és a Táplálkozás évtizedét egyedülálló lehetőségként a szakpolitikai koherencia és a kormányzati szintű elköteleződés megteremtésére. Az elköteleződés nem pusztán formalitás, és emberjogi kötelezettségeken alapul! Ez a két évtized legyen valódi lehetőség olyan szakpolitikai intézkedések bevezetésére és állami beruházások végrehajtására, amelyek a kisléptékű termelőket és családi gazdaságokat támogatják a régióban. Kizárólag a kisléptékű élelmiszer-termelők képesek olyan agro-ökológiát létrehozni, amely valóban biztosítja a megfelelő és tápláló élelmiszerhez való jogot.

Üdvözljük és elkötelezettségünket fejezzük ki a FAO decentralizációs folyamata iránt. A kisléptékű élelmiszer-termelő és más civil szervezeteknek központi szerepe van ebben a folyamatban. Szeretnénk kifejezni szándékunkat, hogy kulcsszereplőként a végrehajtás minden stádiumában részt vegyünk mind a három regionális kezdeményezésben.

Reméljük, hogy a régióban tovább javítjuk partnerségi kapcsolatunkat a FAO-val, növeljük politikai befolyásunkat, és megerősítjük szerepünket a döntéshozatali folyamatokban. Felszólítjuk a FAO-t, hogy kötelezze el magát a megfelelő élelemhez és táplálkozáshoz fűződő jog biztosítása mellett.

Ajánlások:

1. **Ajánlások a fenntartható mezőgazdaság és élelmiszer-rendszerek számára Európában és Közép-Ázsiában a klímaváltozás idején**
 - A jövőbeni, a fenntartható mezőgazdaságot és halászatot erősítő tevékenységek használják ki a 2. Nemzetközi Agro-ökológiai Szimpóziumon hallott érdekes beszélgetéseket és eredményeket. Az agro-ökológia kulcsfontosságú az élelmiszer-rendszereinkben szükséges változás előidézéséhez.
 - Üdvözljük a FAO folyamatos elkötelezettségét az agro-ökológia mellett. Mi is elkötelezzük magunkat, hogy támogassuk a FAO belső kapacitás-növelési törekvéseit az agro-ökológia, mint tudomány, gyakorlat és társadalmi mozgalom támogatására. Ezen felül elkötelezzük magunkat olyan indikátorok kidolgozása mellett, amelyek segítségével figyelemmel kísérhető az agro-ökológia hatása a civil társadalomra, valamint olyan mechanizmusok létrehozására, amelyek erősítik a szervezeti egységek és régiók közötti együttműködést az agro-ökológia területén, illetve olyan közfinanszírozási rendszer megteremtését, amely tovább erősíti a FAO és a civil társadalom közös munkáját.
 - Felszólítjuk a FAO-t, hogy az agro-ökológiát és a fenntartható élelmiszer-rendszereket segítő szakpolitikai intézkedéseken és jogi keretrendszereken keresztül támogassa a tagállamokat és a civil társadalmat.
 - Civil társadalmi szervezetekként együttesen az alábbiakra szólítjuk fel a FAO-t:
 - Ösztönözze a kisléptékű élelmiszer-termelők szervezeteit és más civil szervezeteket az agro-ökológiai kezdeményezés folyamatos fejlesztésére.
 - Három regionális kezdeményezés bevezetését összpontosítsák olyan tevékenységekre,

amelyek erősítik az agro-ökológia gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi kapacitását helyi, nemzeti, regionális és nemzetközi szinten egyaránt.

- Projektek és programok létrehozása, amely segíti a kisléptékű élelmiszer-termelők hozzáférését a fenntartható mezőgazdaság és halászat kulcsfontosságú részét képező helyi piacokhoz.
 - A hagyományos, fenntartható mezőgazdasági és halászati gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalatcsere támogatása a kisléptékű élelmiszer-termelők között, külön figyelemmel a pásztorokra és az őslakosokra.
 - A kisléptékű élelmiszer-termelők befektetéseinek előnyben részesítése, elismerése és támogatása a fenntartható mezőgazdasági befektetésekhez kapcsolódó programok és projektek kialakítása során.
 - A vidéki nők jogainak érvényesítése az egyéni felelősségvállalás erősítésén és kapacitásépítő kezdeményezéseken keresztül .
2. **Ajánlások az E-mezőgazdaság számára** az infokommunikációs technológiák használatával kapcsolatosan, a fenntartható és inkluzív élelmiszer-rendszerek kifejlesztése és a kereskedelmi integráció megteremtése érdekében:
- Mérjék fel a folyamatban lévő kezdeményezéseket együtt a technikai önrendelkezési kezdeményezésekkel.
 - Olyan szabályozási keretrendszert javasoljanak, amely megelőzi az adatok privatizációját.
 - Támogassák az elővigyázatosság elveit az összes szakpolitikai ajánlás vonatkozásában az e-mezőgazdaság bevezetésével kapcsolatban.
 - Kövessék a civil szervezetek iránymutatásait az e-mezőgazdasággal kapcsolatos kezdeményezésekben

A civil szervezetek ajánlásai a FAO számára:

- Tegyék elérhetővé az összes releváns dokumentumot, és támogassák, hogy a legfontosabb dokumentumokat lefordítsák a különböző nemzeti nyelvekre.
- Segítsék elő az élelmiszertermelők közötti tapasztalatcserét.
- Segítsék elő az élelmiszertermelők és a fogyasztók közötti információcserét a nagyobb élelmiszer-igazságosság érdekében.
- Támogassák a monitorozási tevékenységeket, hogy betartassák az élelmiszerhez és táplálékhoz való jogot, beleértve a releváns emberjogi szervezeteket és a Világélelmezési Bizottságot.
- Támogassák a civil szervezetek monitorozási tevékenységét a VGGT, SSF irányelvek és más releváns nemzetközi irányelvek betartása vonatkozásában.
- Segítsék elő a tisztességes vidéki foglalkoztatást.
- Aktívan működjenek együtt a civil szervezetekkel a regionális kezdeményezések bevezetésének és monitorozásának minden stádiumában, beleértve a tervezést is.

A civil szervezetek ajánlásai a tagállamok számára

- Biztosítani kell, hogy a KAP, a CFP és a nemzeti élelmiszer-és mezőgazdasági szakpolitikai intézkedések összhangban vannak az emberi jogokkal és a vonatkozó szakpolitikákkal és irányelvekkel. Biztosítani kell, hogy az intézkedések tiszteletben tartják az összes mezőgazdasági és élelmiszeripari munkavállalók jogait, az alapvető munkajogok szerint.
- El kell ismerni az élelmiszer-és mezőgazdasági szakpolitikák multidiszciplináris jellegét, amely a megfelelő élelemhez való emberi jogon alapul. Az államoknak nemzeti és önkormányzati/helyi szintű élelmiszer-szakpolitikai tanácsokat kell létrehoznia, valamint olyan törvényeket kell hoznia, amelyek biztosítják a megfelelő élelmiszerhez való jogot.
- Támogatni kell és előnyt kell biztosítani a kisléptékű halászatok számára közvetlen értékesítési tevékenységük során. A támogatás szakpolitikai intézkedésekben öltön testet. Biztosítani és védeni kell a kisléptékű, kézműves halászok jogait és hozzáférését hagyományos halászati területeikhez, és biztosítani kell, hogy az érdekeiket a kormányzat

figyelembe veszi. Támogatni kell a közösségi alapú halászati források irányítását. A hagyományos tudást és a nők szerepét a halászatban érvényesíteni kell és el kell ismerni.

- Védeni és támogatni kell a kisléptékű halászatokat a Fenntartható kisléptékű halászatok biztosítására vonatkozó nemzetközi irányelveken keresztül. A kisléptékű halászatok hatása a környezetre alacsony, miközben kiváló minőségű, tápláló élelmiszert állítanak elő, és ezen keresztül biztosítják a helyi lakosok megélhetését.
- Az infrastrukturális beruházásokat, például a nagyléptékű akvakultúrákat, kikötőépítéseket, olaj-és földgázkitermelő projekteket és a tengerfenéken történő bányászatot be kell fejezni, mivel ezek káros hatást gyakorolnak a természetes környezetre, és akadályozzák a 14. számú fenntarthatósági cél elérését.
- A destruktív halászati gyakorlatokat ki kell vezetni, például a halak helyének bemérését fejlett technológiával, valamint fel kell hagyni a halászati erőforrások bármilyen privatizációjával.
- Időről időre nemzeti szintű monitoring tevékenységet kell végezni, hogy az élelmiszerhez való jogokkal kapcsolatos normákat, például a Világélelmészeti Bizottság irányelveit betartják-e.
- A jogok birtokosainak bevonása legyen prioritás a harmadik felekkel, például a magánszektorból érkező szereplőkkel szemben a döntéshozatali és monitorozási folyamatok során, a jogbirtokosok és az érintettek közötti kulcsfontosságú különbséget fel kell ismerni.
- Az adatokra vonatkozóan szabályozást kell bevezetni, amely összhangban van az emberi méltósággal és az emberi jogokkal. Dolgozzanak együtt kisléptékű technológiai szakértőkkel, akik támogatják az adatkezelési önrendelkezést és kontrollt.
- Vezessenek be olyan szakpolitikai intézkedéseket a családi gazdaságok évtizedéhez kapcsolódóan, amelyek valóban előnyt biztosítanak a kisléptékű élelmiszer-termelők, halászatok számára, és elősegítik az élelmiszer-igazságosságot az agro-ökológia segítségével előállított élelmiszerek forgalmazásában.
- Gondolják át az őstermelők/kistermelők és a családi halászatok tevékenységére vonatkozó jogi keretrendszert. Támogassák a családi gazdaságok támogatását és segítését célzó nemzeti szintű jogi státusz létrehozását, és hagyjanak fel a hagyományos gyakorlatok és élelmiszerrendszerek kriminalizálásával.
- Támogassák az agro-ökológiát, mint elsődleges termelési modellt, beleértve az élelmiszertermelők tudásának fontosságát elismerő kutatást és innovációt.
- Tiltsák be a glifozát és az összes szintetikus műtrágya használatát, mivel azok károsítják az egészséget, a talajt, a termőföldet és a vizeket.
- Fogadják el az ENSZ parasztok és más vidéken élők jogairól szóló nyilatkozatát.
- Aktívan támogassák az ENSZ nemzetközi vállalatokra és emberi jogokra vonatkozó egyezményét.
- Hagyjanak fel az élelmiszer-önrendelkezést, a családi gazdálkodást és a megfelelő élelmiszerhez fűződő jog érvényesítését akadályozó szabadkereskedelmi egyezményeket előkészítő tárgyalásokkal.
- Javítsák a vidéki lakosság rendelkezésére álló közszolgáltatásokat.
- Fogadjanak el olyan aktív szakpolitikai intézkedéseket, amelyek elismerik és érvényesítik a nők jogait.
- Felszólítjuk a kormányokat, hogy tiltsák be a tenyészállatok és tenyésztett halak tömeges antibiotikus kezelését, és ismerjék el a gyógyszer-rezisztens patogének terjedését foglalkozási betegségeként.
- Biztosítsák, hogy minden mezőgazdasági, halászati és élelmiszeripari munkavállalónak legyen joga független szakszervezethez csatlakozni és részt venni a kollektív szerződés tárgyalásában anélkül, hogy kriminalizálnák.
- Felszólítjuk a kormányokat, hogy csökkentsék az ipari széndioxid-kibocsátást, biztosítsanak fenntartható megélhetést és foglalkoztatást.
- Vezessenek be olyan aktív szakpolitikai intézkedéseket, amelyek biztosítják a vidéki fiatalok tisztességes megélhetését, támogassák vidéken az élelmiszeripari, mezőgazdasági és

halászati termelést, valamint a tisztességes foglalkoztatást és infrastruktúrát.

- Tartsák tiszteletben, védelmezzék és érvényesítsék az őslakosok jogát a földhöz és a természeti erőforrásokhoz, beleértve hagyományos ökológiai tudásukat, eljárásaikat és innovációikat.
- Vezessék be és érvényesítsék nemzeti és helyi szinten az államok emberi jogi kötelezettségein alapuló Önkéntes iránymutatást a termőföld, a halászati vizek és az erdők felelősségteljes használatára (Voluntary Guidelines on the Governance of Tenure) (VGTT)) valamint a Fenntartható Kisüzemi Halászat biztosításáról szóló nemzetközi irányelveket (International Guidelines for Securing Sustainable Small-Scale Fisheries, SSF Guidelines).
- Felszólítjuk a tagállamokat, hogy érvényesítsék a vízhez való jogot, és ismerjék el a kisléptékű élelmiszer- és mezőgazdasági termelők vízhez való hozzáféréseinek életbevágó fontosságát. A víz közkinccs, így azt közigazgatási szerveknek kell kezelni, és védeni kell attól, hogy árucikké váljon, vagy privatizálják.
- Segítsék elő az élelmiszer-termelés és mezőgazdaság decentralizált irányítását, a jogbirtokosok, így a fogyasztók teljes körű részvételével.
- Segítsék elő a tápláló élelmiszerhez való egyetemleges hozzáférést biztosító aktív szakpolitikai intézkedéseket, beleértve a földhöz való hozzáférés jogainak kiterjesztését, és a marginalizált, városi csoportok rendelkezésére álló képzési lehetőségeket.
- Védelmezzék és támogassák a helyi piacokat, mint közszolgáltatást, beleértve a rövid és közvetlen élelmiszerláncokat, valamint a közbeszerzésekben részesítsék előnyben a kisléptékű, helyi élelmiszer-termelőket. Ennek bevezetése a Világélelmezési Bizottság (CFS) kistermelők és piacok összekapcsolására vonatkozó ajánlása figyelembe vételével történjék.
- Tiltsák be a munkavállalók és családjaik alultápláltságához és elszegényedéséhez vezető, nulla órás munkaszerződéseket.
- Felszólítjuk a tagállamokat, hogy vállaljanak felelősséget a fegyveres konfliktusok megszüntetésében és teremtsenek békét a régióban és az azt körülvevő államokban, hogy az embereknek ne kelljen elhagyniuk otthonukat, vagy migráns munkavállalókká válniuk.
- A tagállamok reagáljanak összehangolt és elkötelezett módon a migráns élelmiszeripari és mezőgazdasági munkavállalókat, városi migráns közösségeket, fiatalokat és nőket sújtó növekvő idegengyűlöletre és rasszizmusra.
- Hozzanak olyan szakpolitikai intézkedéseket, amelyek támogatják a vidéki nők termelő-és gazdasági eszközökhöz (főképp a földhöz, a vetőmagokhoz, a kölcsönökhöz és a lakhatáshoz) fűződő hozzáféréseinek jogát. Teremtsenek olyan eszközöket, amelyek felhívják a figyelmet a vidéki nők központi élelmiszertermelő és magfogyó szerepére.
- Segítsék és őrizték meg az agro-biodiverzitást.